

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Стабільність функціонування національної економіки в умовах численних викликів та загроз значною мірою визначається рівнем розвитку, запасом фінансової стійкості та здатністю бізнесу до швидкої адаптації в нестабільному бізнес-середовищі. Наразі у зв'язку з поширенням COVID-19 переважна більшість підприємств вимушено зменшують обсяги виробництва, порушуються ланцюги поставок через неможливість реалізовувати продукцію чи надавати послуги у звичних об'ємах, у зв'язку з чим негативний ефект сучасних кризових явищ, пов'язаних з епідемічною небезпекою, проявляється в зниженні прибутковості суб'єктів бізнесу та банкрутстві окремих із них. Так, у більшості країнах світу спостерігається ліквідація підприємств в галузях ресторанного й готельного бізнесу, туризму і транспорту. Для прикладу, в США через коронакризу збанкрутували ритейлери, авіалінії, мережі ресторанів, спортивні ліги та тисячі інших компаній, серед яких: Latam Airlines – один з найбільших авіаперевізників в Південній Америці з 43 тис. співробітників і капіталізацією 21,1 млрд.дол.; J.C. Penney – одне з найбільших американських підприємств роздрібною торгівлі, власник мережі універмагів, виробник одягу і взуття з 95 тис. співробітників і капіталізацією 8,6 млрд.дол.; 24-Hour Fitness – мережа фітнес-центрів із 22 тис. співробітників, 400 філій і капіталізацією 1 млрд. дол. та ін.

В Україні через наявність системних загроз, макроекономічних диспропорцій та інших деструктивних чинників, що накопичувалися протягом тривалого часу, забезпечення фінансової стабільності бізнесу суттєво ускладнене в умовах кризи. Проявом цього є банкрутство великих компаній України, погіршення фінансового стану суб'єктів господарювання (за даними Держстату [1] прибуток підприємств до оподаткування за січень-вересень 2020 року скоротився в 3,7 рази порівняно з аналогічним періодом 2019 року), різке скорочення кількості зареєстрованих суб'єктів бізнесу (у 2020 році більш ніж на чверть в порівнянні з 2019 роком з 1,942 млн. до 1,395 млн. [2]).

Разом із цим, підприємства отримали важливий практичний досвід щодо ведення бізнесу й варто виділити основні напрями забезпечення фінансової стабільності бізнесу в умовах пандемії:

1) застосування змішаної форми організації робочого процесу, діджиталізація бізнесу – об'єктивна реальність сучасного ринку – тренд на цифрову трансформацію спостерігався вже декілька років, а пандемія COVID-19 прискорила цей перехід, адже у період обмежень, попит з офлайну масово перемістився в онлайн, тому саме перехід в онлайн обслуговування забезпечив збереження фінансової стійкості бізнесу;

2) забезпечення якості продукції, бездоганної репутації та прозорості бізнес-процесів;

3) зміна фокусу з агресивної стратегії завоювання ринку на збереження лояльності вже існуючих клієнтів;

4) диверсифікація бізнесу задля створення можливості направляти виробничі потужності у ті сфери, які найменш постраждали в кризовий період, адже під час пандемії найбільше постраждали саме ті компанії, котрі концентрувалися на виготовленні й реалізації однотипної продукції або були представлені на одному ринку;

5) перекваліфікація та підвищення кваліфікації працівників у напрямі забезпечення ефективності віддаленої роботи [6]

Разом із цим, скорочення суб'єктів бізнесу, зростання рівня безробіття в зв'язку з пандемією, розвиток нових онлайн-напрямів бізнесу, з іншого боку, стало додатковим

стимулом для заснування власного бізнесу економічно активним населенням, котре втратило попередні робочі місця. Історія знає багато компаній, які починали свою діяльність під час спаду, продемонстрували стрімкі темпи економічного зростання й стали провідними компаніями світу, зокрема, FedEx, Microsoft, General Motors, Бургер Кінг та ін. [7]

При відкритті бізнесу та забезпеченні його фінансової стійкості у сучасних умовах пандемії варто враховувати зростання конкуренції в онлайн-торгівлі, зміну поведінки покупців, адже доставка є реальною конкурентною перевагою та інше. Тому, незважаючи на всі негативні наслідки пандемії, вона безумовна відіграла стимулюючу роль для трансформації багатьох підприємств. Окрім того, можна визначити деякі переваги відкриття бізнесу під час кризи, котрий може бути фінансово стабільним та демонструвати високі темпи економічного зростання:

- стартапи є інноваційними і швидко пристосовуються до новітніх потреб та сучасних викликів;

- можливість залучення перспективних трудових ресурсів, адже багато кваліфікованих, високоосвічених працівників і фахівців з практичним досвідом роботи, які зазвичай є зайнятими, в умовах сьогодення втратили попередні робочі місця та можуть бути залученими до новоствореного бізнесу;

- джерелом гнучких ресурсів під час спаду є фрілансери, адже в умовах змішаної й дистанційної форми організації робочого процесу з'являється можливість задіяти чи залучити до створення нового бізнесу кращих працівників за прийнятну оплату праці;

- знижується рівень конкуренції, у зв'язку з фінансовими труднощами конкурентів, а здатність до адаптації, швидкого впровадження інновацій або залучення додаткового фінансування, визначає успіх бізнесу в посткризовий період [7].

Отже, інтенсифікація змін виступає стимулятором економічного розвитку бізнесу та є необхідною передумовою забезпечення фінансової стабільності суб'єктів господарювання в умовах зростаючої кількості викликів і загроз. Такий підхід на відміну від ситуативного реагування дає можливість запобігати реалізації потенційних загроз шляхом протидії їм на початковому етапі зародження та формувати пріоритетні напрями мінімізації реальних загроз, що особливо актуально та має практичну цінність в умовах епідемічної небезпеки та численних викликів, пов'язаних з пандемією COVID-19.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
3. Onyshchenko S. The Impact of the External Environment on the Economic Security of Ukrainian Business / S. Onyshchenko, O. Maslii, B. Ivaniuk // Економіка і регіон. – 2020. – №1 (76). – С. 22-29. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/1914/1572>
4. Pugach A.A. Analysis the Threats to Economic Security of Ukraine in Modern Conditions of Functioning the National Economy / A.A. Pugach, A.V. Matkovskiy // European Applied Sciences. – Germany. – № 2, 2014. – 196 p.
5. Наслідки епідемії COVID-19 та карантинних заходів для провідних секторів економіки України. Дослідження за результатами глибинних інтерв'ю з власниками та топ-менеджерами українських компаній. – Київ-Харків: Видавець О. А. Мірошніченко, 2020. – 188 с.
6. Уроки коронакризи: чому пандемія навчила бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://t.me/idea_business
7. Чому пандемія - вдалий час для старту бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://telegra.ph/СНому-pandem%D1%96ya-vdalij-chas-dlya-startu-b%D1%96znesu-01-19>